

శ్రీ సంతకర్తృమూనుండి పొందుదేశమంద
కలను ప్రశ్నాత్తిగించిన దివ్యులనుమను. పురలి
మూలన న' స్వరూప సంతకమందెడి.
బుచ్చుకొందునది దేవుల శిష్యులనులను ప
న్నే దేవునివలె కాదునును, పుల పురమను.
బుచ్చుకొందునది దేవుల శిష్యులనులను ప

వార్తావళి

చేయి

అధికారము నాదిగదాగారు హత్యచేయబడి 7

చేయి మహారాజుగారు రాజకీయభివృద్ధి పంపి 5

హత్యచేయబడి అధికారమును ఇండియా ప్రభుత్వము 5

మొదట భిక్షువులను వెంటకట్టవలెనని మరణించి 5

మదరాసు శాసనసభయందు ఎట్టిబిల్లులందు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రతిపాదన ఆమోదించబడెను 4

విదేశావస్థలు

జాయింటుకుమిటియందు హోదాగారి సామ్రాజ్యము ముగిసెను 7

మ్యూజింగ్ ప్రజల తిరుగుబాటు తీవ్రరూపము దాల్చినది 7

పార్లమెంటులో ఆయుధవిస్తవనభంగ్యుల చర్య 7

ఫిలిప్పైన్స్ సామ్రాజ్యము వ్యాపకభయము దెబ్బలరాగారి ప్రకటన 8

స్థానికావస్థలు 8

ఆంధ్రపత్రిక

1933 సం॥ నవంబరు నెల 9-వ తేది గురువారము

ఆంధ్రను ఆమీరు హత్య

ఇక్కడలము నంద్ర రాజులకు గూడ తమ ప్రాణములపై నమ్మక ముంచినా వీలులేదు. రాజుల మంచి చెడుగులను విచారించువారుగూడ కనుపించరు. వెట్టి వారి చేతి రాయిచందమున, ఎట్టి వారయినను, ప్రాణముల నద్రించవలసి యుండును. లేనిమొదల, ఆంధ్రనారాజగు నాద్రాగాను వధింపబడుటకేమికారణము గలదో తెలియదు. పూర్వపు ఆమీరు పదకొండు దేశమునుండివెదలిపోయెను. వీరి స్థానమును నాద్రాగానా రాక్రమించిరి. నాద్రాగానా, గొప్ప నేనాని. పాశ్చాత్య దేశములందు విద్యనభ్యసించి, అక్కడి నాగరికమును వ్యాధ్యము చేసికొని, పరిపాలన వధితులనుబాగుగ గ్రహించి, వీరు తిరిగివచ్చిరి. నాద్రాగానా త్రీలుగూడ ఆధునిక విధానమునం దారితీసినవారే. వీరు పార్లమెంటులో పరిపాలనమును ప్రవేశ పెట్టి ఆధునిక రాజ్యాంగవిధానమును ప్రవేశ పెట్టిరి. వీరి పరిపాలనక్రింద ఆంధ్రనిస్థానము ఆంధ్రను దేశమునందును, వెలుపల ను ను గూడ అభివృద్ధి గౌరవము బడెను. ప్రపంచములోని వివిధజాతులవారును, వీరి పరిపాలనమును గురించి, వీరిని అభివృద్ధిగ గౌరవించుచుండిరి. ఆంధ్రను ప్రజలును, వీరియందు భక్తిశ్రద్ధలను జూపుచుండిరి. చేరువునగల ఇండియా ప్రభుత్వమువారి తోను, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారితోను, గూడ వీరు కడుసఖ్యముతో ప్రవర్తించిరి. ఆంతరంగిక పరిస్థితు లెటులున్నను, బాహ్య ప్రపంచమునకు సంబంధించినంత వరకు, ఆంధ్రను పరిపాలనమునందు ఆత్మ విపదగిన దేమియు కనపించలేదు. విద్య యభివృద్ధిగాంచెను. ప్రయాణసౌకర్యము లభివృద్ధిపెంచెను. బండి పోటు దొంగలు, హంతకులు మున్నగువారు జయప్రభుగ నిరోధింపబడిరి. కొలది కాలముక్రిందట, ఆంధ్రను దేశమునందు, స్వాతంత్ర్య దినము జరుపబడినపుడు, అన్నిపక్షముల వారు ను అన్నిజాతుల వారును దీనియందు ఉత్సాహముతో పాల్గొనిరి. ఆంధ్రనిస్థానములోని హిందువులకుగూడ భద్రమేర్పడెను.

నాద్రాగానా పరిపాలనముక్రింద ఆంధ్రనిస్థానము సత్వరాభివృద్ధి గాంచునని ఎల్ల రూపించుచున్న సమయమున,

వీరు వధింపబడిరను, పిడుగువంటి వార్త యడుచెంచెను. వీరి కుమారులు అమీరుగ ప్రకటించబడిరి. వీరి పరిపాలనము నిరాలంకముగ కొనసాగునని తలంపవచ్చును. నాద్రాగానాగారు, కడు దుర్బలులు. వీరు రాజ్యాధికారము వహించునట్టికి అన్యాయుగ గూడనుండిరి. వీరు జబ్బుతోనే ఆంధ్రనిస్థానమును ప్రవేశించిరి. కాని, వీరు కఠినపరిస్థితులను లెక్కగొనక, ఆంధ్రనిస్థానమును స్వాధీనపరిచి, ప్రజాపరిపాలనమును జయప్రభుగ నిర్వహించి, ఆధునిక సంస్కరణములను పెట్టించి ప్రవేశపెట్టి శాంతి భద్రతలను కాపాడగలిగిరి. వీరు జీవించియున్నచో, తుర్కీలోవలెనే, ఆంధ్రనిస్థానమునందు గూడ గొప్ప మార్పులను ప్రవేశపెట్టెడి వారని ఎంచవచ్చును. వీరికి విద్యాభిలాష మెండు. ఇటీవల వీరు ఆంధ్రనిస్థాన విద్య విద్యాలయమును స్థాపించి నిర్వహించి, అందునిమిత్తము, సుప్రసిద్ధ మహమ్మదీయ కవిత్వములను పండితులు నగు సర్ ఇస్మాయిల్ గారిని పిలిపించిరి. వారి సహాయముతో ఆధునిక విద్యవిద్యాలయమును నెలకొల్పవలయునని, వీరు నంతల్పించిరి. నాద్రాగానా పాశ్చాత్యరీతులను లెక్కగ గ్రహించినవా రయినను, ప్రాచ్యనాగరికమునందుగల మంచివిక నాడువారుగారు. అందుచే వీరు ప్రాచ్య ప్రతిపి విజ్ఞానములను సమన్వయము చేయ నెంచుచుండిరి. ఇస్లామియమున వీరు కేవల దుర్భిక్షులు గారు. ఎటులన యి నను ప్రాతవిషయములనే సమర్థించి కొనుచు, ఆధునిక విజ్ఞానమును నికారించువారు గారు. వీరియందు, ప్రాచ్యప్రతిపి విజ్ఞానములు రెండును చక్కగ నమన్వయము గావించబడెను. ఈ కారణముచేతనే, వీరి పరిపాలనము అమెరుకైన పరిపాలనమువలె, ప్రజలకు వెగటుగ నుండక సహజముగ కొనసాగుచుండెను.

అయినను ఆంధ్రనికాలమున రాజాజుల ప్రాణములకు గూడ రూఢి లేకున్నది. ఎప్పటికీమీ వాటిల్లినో జెప్పవీలులేకున్నది. రాజ్యములు కూలుచున్నవి. పరిపాలనమునందు అతి త్వరితముగ మార్పులు జరుగుచున్నవి. పాశ్చాత్య ప్రపంచమునందు వలె, ప్రాచ్య ప్రపంచమునందు గూడ, కనిపింపగలిగిన మార్పులు జరుగుచున్నవి. నాద్రాగానా హత్యగాంచి చింతించిన వారుండరు. ఆంధ్రను దేశమునందే గాక, వెలుపల గూడ ఈ విషయమును విషాదము ప్రబలకమానదు. అమెరుకైన రాజ్యముమారి ఎంతకాలమో గాలేదు. వీరికి పూర్వమున, విషాద సంభవనము జరిగెను. నాద్రాగానా స్థానము నాక్రమించిన, వీరి కుమారులగు జహిరాగానా, నిస్సతి దినము రాజ్యాధికారము వహించిన పిమ్మట, ఆంతరంగిక శాంతి నెలకొని యున్నదని వార్తలు తెలుపుచున్నవి. వీరి పాలనము స్థిరముగ, శాంతముగ, సక్రమముగ నెరవేరుగాక యని కోరెదము. ఆంధ్రనిస్థానమునందు స్థిర పరిపాలనము కొనసాగుట, హిందూదేశమునకు ముఖ్య పక్షకము. హిందూదేశమునకును ఆంధ్రనిస్థానమునకును మధ్యసరిహద్దు ప్రాంతము గలదు. ఇయ్యది ఉభయ ప్రభుత్వముల పరిపాలనము క్రిందను లేక, కొండజాతుల స్వాధీనమునం దున్నది. ఈ జాతు లొక్కక్క సర్వాయము హిందూదేశము పైకిని, మరియొక సర్వాయము ఆంధ్రనిస్థానము పైకిని గూడ వచ్చుట గలదు. అందుచే వీరిదాడిని నిరోధించుటకు, ఉభయదేశముల వారును, తగిన చర్య దీసికొనవలసి యుండును. సరిహద్దు ప్రాంతముల పోరాటములవలన, హిందూదేశమునకు లేనిపోని వ్యయము చిరకాలమునుండియు, జరుగుచున్నది. నూతన ఆంధ్రను రాజాగారు పోరాటములు జరుగకుండ కొండ జాతులను హద్దులలో నుంచుట యగత్యము. ఇంతియగాక, శ్రాత్త రాజాగారు కేవలము బలమునే సమ్యక్కొనక, ప్రజ

లకు పరిపాలన బాధ్యతను సమచిత్ రీతిని ప్రసాదించి, ప్రజలలో సంతృప్తిని తెంచుట యవసరము. ప్రాచ్య ప్రపంచముయినను, స్వపరిపాలనము విషయమున సత్వరాభివృద్ధిని కోరుచున్నది. పరిపాలనా బాధ్యతను వాంఛించుచున్నది. నూతన రాజపరిపాలనము, స్థిరముగ నెలకొని, దేశశాంతిభివృద్ధిలకు మార్గము జూపుగాక యని కోరెదము.

మదరాసు శాసనసభ: రేపటి కార్యక్రమము

రేపటిదినము మదరాసు శాసనసభలో జరుగు అసభికార కార్యక్రమము విశేష ప్రాముఖ్యము వహించగలదు. సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు తాము ప్రతిపాదించదలచిన ఇమిందార్ రయతుల చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు సభవారి అనుమతి కోరెదరు. ఇంతకుపూర్వము జస్టిసు పక్షమువారును. వారి నాయకులును, దీనిని కారణముచే నడ్డుపడినను, యిక మీద దీని కభ్యంతరము గలిగింపకుండుట కనిపెదరనుగును. జమిందారులకును రయతులకును మధ్య సమాధానము గుదురునను నూహను బాబ్బిలి రాజాగారు వెనుక కనుబడిరి. కాని, వారియూహ విఫలమయ్యెను. అధికార చట్టము పూర్తిగా జమిందారుల చట్టమని చెప్పవచ్చును. దీనియందు రయతుల కనుకూలించెడి సవరణలు పొందుపరపబడవలెను. రయతుల కోర్కెలేమూత్రము నెరవేరవలెను. ఇట్టి స్థితిలో రయతుల హక్కులను కాపాడుటకు వారికి ప్రత్యేక చట్ట మవసర మగుచున్నది. చట్టము ప్రవేశపెట్టబడిన పిమ్మట, రయతులకును జమిందారులకును మధ్య రాజీ కుదిరిన కుదుర్పవచ్చును. అంతియగాని, దీని సవరణ ప్రవేశపెట్ట వీలు లేకుండ జస్టిసుపక్షమువారు నడ్డుపడుట, శాసనసభలో అనుసరింపబడుచున్న ఉత్తమ సాంప్రదాయములకు విరుద్ధము. ఇక నయినను జస్టిసుపక్షమువారు తమనకు చిత్తవైఖరిని వివక్షాదెదరిన సమృద్ధము. మదరాసు గ్రంథాలయచట్టము ప్రతిపాదించబడి, సెల్వకుమిటి కంపెనును, దీనియందు, అల్లభారత గ్రంథాలయసంఘమువారు ప్రవేశపెట్టిన సవరణలను పొందుపరచి, ఆంధ్ర, ద్రావిడ, కేరళ, కర్నాట, మద్రాసు భాగములను విభజించి దేశభాషలద్వారా యా యద్యమమును జనసామాన్యమునందు వ్యాపించేయుట యుక్తమగును. ఈవిషయమై యనుభవముగల ఆంధ్ర, కర్నాట, కేరళ గ్రంథాలయ నిర్వాహకుల సహాయము గైకొనుట యవసరము. ఇట్టివారిని సెల్వకుమిటి నిపులుగ నియమించి వారి యనుభవములను గ్రహించుట, లాభకరమగును. అదేవల్ల హత్యపరచుటగారి ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానపు చర్య యొకను ముగియలేదు. దీనినిగూర్చి మరికొన్ని సవరణలుగలవు. జాయింటుకుమిటి ముగిసి నివేదికము తయారుగానున్నది. ఇకనయినను, ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానము మదరాసు శాసనసభచే నామోదించబడి జాయింటుకుమిటి వారిదృష్టికి తెబడనిచో, నూతన సంస్కరణములలో ఆంధ్రరాష్ట్రమును పొందుపరచెడి అవకాశము తొలగిపోవును. తగిన రాబడిగాని, సంపదగాని లేకున్నను, ఉత్తరరాష్ట్రమును, సింధురాష్ట్రమును నిర్మింపబడుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ఇట్టి యిబ్బందులే వీర్యము లేకుండుటయగాక, సర్వాంగ సౌక్యవ మగు రాష్ట్ర మగుటకు అవకాశముగలదు. ఈ కారణముచే మదరాసు శాసనసభ రాష్ట్ర తీర్మానము నామోదించి, ఆంధ్రులకు మేలొనగూర్చు గాకయని కోరెదము. భూముల సిస్టరుల రక్షింపవలయుననియు, దీనిని ధనరూపమునగాక వస్తురూపమున గైకొనవలయుననియు, పా. వెంకటకృష్ణయ్యగారు తీర్మానమును

ప్రతిపాదించెదరు. ఇది చాలముఖ్య తీర్మానము. భూములసిస్టరుల చాలవరకు తగ్గించినగాని, రయతులు కోల్పోన జాలరని, రామచంద్రరావు పంతులుగారు గూడ తెలిపియుండిరి. ఇట్టి స్థితిలో సిస్టరులను తగ్గింపుటయగాక, వెంకట కృష్ణయ్యగారు కోరినటులు, సిస్టరుల వస్తురూపమున గైకొని ప్రభుత్వమువారి సమయమున రయతులకు పాతకాంతి గలిగించుట యత్యవసరమగును.

జర్నల్: నానారాష్ట్ర సంఘము

(1)-

నానారాష్ట్ర సంఘమునందు జర్నల్ నేతరుల నయినను చేర్చినగాని, ఆయుధ విస్తరణమునకును ప్రపంచశాంతికిని అవకాశముండదని, మునులోని గాని భావించుచుండగ, మైము ప్రభుత్వము కామన్వెన్యలో గావించిన ప్రసంగములు, పరిస్థితులను చక్క బట్టచుట కంతగ తోడ్పడునని దోచెను. బ్రిటిషు లేబరు పక్షమువారు మైము ప్రభుత్వము ప్రపంచములపట్ల ఏవనిపు జూపుటకు కారణము లేకపోలేదు. ఆయుధముల తగ్గదల గూర్చి జర్నల్ కెట్టి అభయ మిదివర కొనగబడలేదని, ఛేంబర్లెనుగారు చాటిరి. కాని ఆ విషయమై ఆశనయినను పురికొల్పి యుండిరి, జెప్పవచ్చును. అందు కనుగుణ్యముగ ఇంగ్లండుసమానత్వ సూత్రము నంగీకరించినను, ఇట్టిస్థితిలో ఈ సూత్రము నిపుడు అభివృద్ధిపరచవలసిన సమయమో జనముండును? ఆ విషయ ముండ, లాయడు జార్జిగారు తెలిపినటులు, వివిధ జాతులవారును, తమతమ ఆయుధబలమును యుద్ధమునకు పిమ్మట, విశేషముగ పెంచుచుండిరి. లోకంలో ఒడంబడిక, ఆయుధముల పెరుగుదలను సూచించుచుగాని, తగ్గదలకాదు. ఇట్టిస్థితిలో జర్నల్ సమానత్వమును మరల గొరి, దాని నామోదించు కుండుట వలన నానారాష్ట్ర సంఘమును విడిచిపెట్టుటలో వింతపడుటయో జర్నల్ మరల ఆయుధబలమును పెంచుకొనకుండచేయుటకు, తదితర దేశములవారు ఆయుధబలమును తగ్గించికొనుట ధర్మమగును. అందుకు మారుగ జర్నల్ నిండి రక నిందించిన మాత్రాన సందర్భము అనుకూలించాలపు. జర్నల్ కి ఇంగ్లండు పూర్వము నలిపిన సహాయమున కిపుడు ఎత్తిపాడిచిన సమీప్రయోజనముండును? ప్రాత విషయములను చర్చించికొనక, భావిక ర్తవ్యమును వివిధ జాతులవారును, అలోచించికొనుట యవసరము. అమెరికా ప్రతినిధి యూరపుపట్ల విసుగుదలపెంది, విడిచిపోయెను. ఇటులనే వివిధజాతులవారును ఒడంబడిక లేకుండ, వెదలిపోవుచో, నేమి ఫలము గలుగును? లోకంలో ఒడంబడికనుగూర్చి గౌరవతలు కొండంతలు చేయుటవలన ప్రయోజనముండదు. దీనినియోజన మంతరించి చాలకాల మయినది. వెంకటరమణగారు, జర్నల్ లేకుండనే ఆయుధవిస్తవ ముగూర్చి ఒడంబడిక చేసికొనవలయునని తలపెట్టిరిగాని, యిది సాధ్యపడదని, ఇటలీ ప్రధానమంత్రి ముస్సోలినీగారు తలచుచున్నారు. ఫ్రెంచిమంత్రియగు. మ్యూర్రెగారుగూడ జర్నల్ తోడ్పడుటలేనిది ఆయుధవిస్తవపు ఒడంబడిక జరుగుట యసంభవమని, చాటిరి. ఫ్రెంచివారు గూడ జర్నల్ సహాయమును కోరుచున్నపుడు, బ్రిటిషు ప్రతినిధులు ప్రతికూల భావము జూపుటవలన నేమి ప్రయోజనముండును? జర్నల్ రాకను ఇటీవలనున్నది. జర్నల్ సహాయము లేకుండ, ఆయుధవిస్తవపు ఒడంబడిక కుదుర్చుట దుర్భలమని విదితమగుటచే, మైము ప్రభుత్వము లయినను, స్వర్గ ప్రసంగములను కెట్టి పెట్టి, నిజస్థితిని గుర్తించుకొని, విశేషముగను.

హోదాగారి సంతృప్తి

హోదాగారి సామ్రాజ్యపరి గావించిన కాలదియ, ఇదివర కేర్పడిన ఆశలుగూడ అడుగంటుచున్నవి. బ్రిటిషు నౌకలు హిందూదేశపు నౌకల సభిమానిండుట కంగీకరింపకున్నను, బ్రిటిషు నౌకలపట్ల మూత్రము హిందూదేశము. అభిమానము జూపవలెను. వీనియడ విచక్షణ ను జూప వీలు లేదు. బ్రిటిషు నౌకలు హిందూదేశపు నౌకలతో పోటీచేయుటకు తమరేట్లను వివరితముగ తగ్గించికొనుచున్నవి. ఇట్టి పర్యాటకుని నివారించుటగూడ పాడిగాదని, హోదాగారు తెలిపిరి. ప్రధాన పరిశ్రమలను రక్షించుబాధ్యత హిందూదేశమున కుండవలెనని, జయకరు గారు గౌరవ, హిందూదేశమునందు గల ముఖ్యపరిశ్రమలు. అత్యల్పమని హోదాగారు తెలిపెడిరి. బ్రిటిషు కంపెనీలపై నిర్బంధములను విధించుట పాడిగాదని, హోదాగారు మండలించిరి. హోదాగారికి మూత్రము తామిచ్చిన సామ్రాజ్యమునంతటి నొనగిది. దీనిమూలమున తాము అలసిపోతిమని గూడ హోదాగారు తెలిపిరి. చర్చిలోగారు రెండు రోజులలోనే అలసిపోయిరి. హోదాగారు పంపొమ్మిది దినము లయినను, అలాపు చెందలేదట. హోదాగారి సంతృప్తి ఎటులున్నను, భారతీయులకుమూత్రము తీరిని యాశాభంగము కలిగినది. భావి రాజ్యాంగ విధానమునందుగూడ, హిందూదేశమునకు స్వేచ్ఛ యుండదనియు, పరాధీనత అటులనే నిలచియుండుననియు, అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము తగ్గదల లభించుట దుర్భలమనియు, వెల్లడి యయ్యెను. రాజాపు భారత శాసనసభలో బి. దాసుగారు, ఇండియా మంత్రిగారి సామ్రాజ్యము గూర్చి పెక్కు ప్రశ్నల నడిగెదరు. అధినివేశ రాజ్యములు హిందూదేశమును బాధించుచుండగ, వానిపై ప్రతికారము నలుపుటకు గూడ ఈ దేశమునకు సౌక్యం లేకుండ చేయబడెనని, వీరు సూచించెదరు. అధినివేశ రాజ్యముల రక్షణకై భారతీయులు గత సంగ్రామమున పోరాడి తమ ప్రాణముల నర్పించిరి. అట్టి స్థితిలో హిందూదేశమును బాధించుటకు అధినివేశ రాజ్యములకు హక్కు ఉన్నపుడు, దానిని నివారించుకొనుటకు హిందూదేశమునకు ఏల హక్కుండగూడదో తెలియదు. విక్టోరియా రాణిగారి క్షేమమును ఇందు కడ్డుపెట్టుననుట విచిత్రము. ఏవిధమునజూచినను, హోదాగారి సామ్రాజ్యము స్వేచ్ఛత్రము నలన గలిగిన ఆశాభంగమును మరింత పెంచుచుగాని, తగ్గింప నేరదు.

కీ. శే. వెంకటకృష్ణయ్యగారు

మొదట పితామహులగు యం. వెంకటకృష్ణయ్యగారు విగతజీవులయిన వార్త ఎల్లరకును విషాదము గలిగించక మానదు. వెంకటకృష్ణయ్యగారు, ప్రజాసేవయందు అతితీరనవారు. యావత్కాలమును వీరిండులకై వినియోగించిరి. చనిపోవునది, వీరికి 91 సంవత్సరముల వయస్సుగలదు. వీరి తొంబదవ జన్మదినము, గత సంవత్సరము మైసూరు రాష్ట్రవిమోచనదినము ప్రజలచే అత్యుత్సాహముతో జరుపబడెను. వేంకటకృష్ణయ్యగారు మైసూరు ఆంధ్రులు. వీరికి ఆంధ్రభాషాభిమానము గాఢముగ గలదు. ఇటీవల ఆంధ్రప్రదేశ్ రజతోత్సవ సందర్భకు, అభినందనములను తెలుపుచు వీరు సందేశ మంపియుండిరి. వేంకటకృష్ణయ్యగారు ఏబది సంవత్సరముల పై కాలమునుండియు ప్రజాపిత సేవ జేయుచున్నను, తన స్వేచ్ఛను విడనాడి ఎరుగరు. ప్రజలహక్కులను కాపాడుటకు వీరు యావత్కాల వినియోగించుచుండిరి. వీరు అధికారుల గౌరవముల నిమిత్తముగాని, మన్ననల నిమిత్తముగాని, ప్రాకులాడి ఎరుగరు. ప్రజాసేవయే వీరికి ప్రాణధారము. అధి

కారులు వీరిపై ఖరీదల అపవదలపడు వనగించికొనుచున్నను, వీరి నిష్కళంక చారిత్రమునకు అచ్చెరువొందుచుండిరి. వీరికి దేశభాషలపై సభిమానము మెండుగ గలదు. దేశభాషలద్వారా ప్రజాప్రజోధము గావించుటకై వీరు కన్నడప్రతికను నెలకొల్పి, దానిని జయప్రభుగ నిర్వహించుచు, ప్రజాప్రభోధము గావించుచుండిరి. వీరు ఆంధ్ర ప్రతికనుగూడ నిర్వయముగ నిర్వహించుచు, ప్రజాభిప్రాయమును ఖండితము గ వెల్లడి జేయుచుండిరి. వీరు శాసనసభలోను ప్రజాప్రతినిధి సభలోను సభ్యులుగ నుండి తమ ధర్మములను మేగుల శ్లాఘాపాత్రముగ నెరవేర్చిరి. వీరిల కొరకు వీరు శరణాలయమును నిర్వహించుచుండిరి. వీరు మిగులవయోవృద్ధులై చనిపోయినను, వీరి స్థానము నాక్రమించగల వారినిపైకి అత్యల్పముగ నుండురు. వీరిమరణమునకై వగవనివా రుండరు. వీరికి పరమేశ్వరు డాత్మ శాంతి నొసగుగాకయని కోరుచు, వీరి జీవిత నిదర్శనము మైసూరు సంస్థానము నేగాక, యావద్భారత వస్త్రమును ప్రజాసేవకై ప్రేరేపించు గాక యని కోరెదము.

ఇండియా ప్రభుత్వము: పతీలుగారి అంత్యక్రియలు

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పతీలుగారి అంత్యక్రియల విషయమున చర్య గైకొనజాలమని తెలుపుచు, స్థానిక ప్రభుత్వమువారి విచక్షణతో తాము జోక్యము కలిగించిన జాలమనిరి. ఇట్టి ప్రకటనము, రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును వివరితమార్గముల బట్టనటుల జేయుటకు మార్గమగును. పతీలుగారు కేవల స్థానిక నాయకులుగారు. వీరు భారత శాసనసభ కధ్యక్షులుగ నుండిరి. యావద్భారత ప్రఖ్యాతి గాంచిరి. వీరి కారవమును కాపాడుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గూడ సమర్థుల వలయు. తమకేమిని ఉపేక్ష వహించ పరిచయ నను పాడిగాజాలదు. స్థానిక ప్రభుత్వము యిట్టి ముఖ్య విషయములందు పోరబడుచో, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, వారిని సరియగు మార్గమునకు తెచ్చుట న్యాయమగును. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు జూపిన వైఖరి, బాధ్యతను జూపజాలదు.

మహాత్మా: హరిజనోద్ధరణము

గాంధీ మహాత్ముడు నాగపురములో హరిజనోద్ధరణము గూర్చి ముచ్చటించుచు, హరిజన సేవ తమకు ముఖ్యమతమనియు, హిందూమతమును పరిస్పృశ మొనర్చుటకు తామీ మతమును నిర్వహించుచున్నామనియు, హెచ్చరించెను. దీనియందు ఎవ్వరిపై నను ద్వేషము లేదనియు, సనాతనులను అవమానించు తలంపు తనకు అవంతయు లేదనియు, మహాత్ముడు చాటుచున్నాడు. సనాతను లీవిషయమును గ్రహించి, మహాత్ముని సత్ప్రయత్నములకు తోడ్పడుట విశేషమగును. అస్పృశ్యతా నివారణము, హిందువుల ముఖ్యవిధియై యొప్పుచున్నది. దీనిని నిర్వహించుట సంస్కర్తల కేర విధియో సనాతనులకుగూడ అంతవిధి యని గుర్తించుట శ్రేయస్కరమగును. ఆంధ్రదేశ మివిధిని జయప్రభుగ నిర్వహించుగాక!

నలుగురు కార్మికుల అరెస్టు

మిల్లువద్ద పిక్కింగు ఫలితము

అశుభవార్తా, నవంబరు 8:-

శీతముల తగ్గించుటకు ఒక మిల్లులో పనిచేయు కార్మికులు సముక్తకెట్టి. మిల్లు యజమానుల నూతన పనివాండ్రును నియమించుకొనిరి. కార్మికులు లాభిల్లు ప్రత్యేకించుచుండ ద్వారము కడ పిక్కింగు చేయించునది నెలగురు వృద్ధులు లాభి అడ్డుముగా పడుండిరి. పోలీసువారి సహకారముతో దారిలో అడ్డుపెడిన కేరము పిక్కి అడ్డుపెండిరి. (ఆంధ్ర)

వ్యాయావక్రీడలు

తగ్గింప కూడదట

డిల్లీ, నవంబరు 8:—
 ఆంధ్రుల సభలో యన. సి. మిత్రాధికారుల
 కొన్ని ప్రశ్నలపై అడిగిరి.
 గవర్నరు పెంటలూరి సింగియిట్ల ఖర్చును తగ్గించి
 టను ఖర్చుములను సూచించవలె నని ఒక కమిటీని
 ఏర్పాటు చేసియుండిరి. ఆ కమిటీవారు పైపై
 ఉత్త్యక్తులనులకు చిన్న ఉత్త్యక్తులనులకు అందరికిని
 శీతాలు తగ్గించవలసివనని సలహామిచ్చియుండిరి.
 కాని క్రింది ఉత్త్యక్తుల కందరికిని శీతాలు తగ్గి
 విరి. తగ్గి తరగతి ఉత్త్యక్తులకు క్రొత్త వాళ్ళు
 చేరుదునని యెడల తరగత వేతన ప్రమాణములును
 ఏర్పాటు చేయవలె నని నిర్ణయించిరి. కాని
 ఆ క్రింది గా కనెక్ట్
 లనున వి. సి. యన. అక్కినననన ప్రావిన్సియల్
 సర్వీసు అక్కినననన శీతాలు తగ్గించలేదు. కడక
 రుల శీతాలు తగ్గించే విషయం ఇంకా 5 సంవత్సర
 తర్వాతవరకు నిలిపియుంచవచ్చునని అన్నాడు.
 అలాగే కేంద్రీయ ఉత్త్యక్తులకు శీతాలు
 తగ్గించుటకు 5 సంవత్సరములకు ఎదురు నెల
 యొందునరానిది మిత్రాధికారుల అడిగిరి.

మూలన రాజ్యాంగసంస్కరణముల ద్వితీయ పార్లమెంటుసభలో ప్రతిపాదించబడుచున్న ఈ తరుణములో కల్లెక్టరులజీతాలు పోలీసుఉద్యోగుల జీతాలు తక్కించే యోచన అది కోవకారణమై ఆకాంతికి హేతువునని యించి చారిత్ర తక్కించలేదు.

(ఆ. ప్రే.)

రూపాయ మూరకపురేట్లు
తగ్గించవలెను

సేనను హిందుకాలేశి హేమలూకా నొకశత్రు
జరిగెను. బిల్గానగు నరూర కాంఠేసింగుగారు డా
క్టరు జయశాన్తీసుంగారు రాష్ట్రపతియైనందుగా
ను వాస్తవము యిహునుగారు ఉపనవనీయిండుగా
రూపాయముకల్ల మారకపులేయి పాచ్చు
ట పల్లవి ఇం దీయిండు అ పార మేన
ద్రవశక్తి వస్తువు కల గు ను ను
అమెరికాలావలెనీ వస్తువులలో ఇప్పుడున్న
నగి రెట్టియి కావలయును. రూపాయ మారక
లేయను తగ్గి నేనీగాని విదేశకర్తమతే" జరి
యగాడెమియిందు భూత దేవమునకు వసులరా
వలసిన దస్తువునను మోచ్చును. కనుక మారక

లేదు తప్పిస్తే యీ దేశములో వస్తువుల చలన
పెచ్చగలవు. ఇట్టి సంభవములో యీ తీర్మానం
నకు చెంకాలలోని వస్తువులు ఏలా ఉత్పేదించ
యన్నాకో బోధపడుతుంది లేదు, అని విల్లగానరు
తేదితరులను ఉపన్యసింపిరి. (యూ. పే.)

రిజర్వుబ్యాంకు బిల్లు

ఫిల్లీ, నవంబరు 8:-

బ్యాంకు వ్యవహారముల విషయములో ని

నాల్గు వారముకొకటి ప్రాయమునకు కనుగొనబడు రిజర్వ్వూయింగు లు విచారణ సంఘమువారు గాంచిన పుట్టుటకు సాక్ష్యమును ప్రాచీన వారి సాక్ష్యమును గూర్చిన విషయము తిరిగి జూడంబు నుజ్జ్వలముగా కనిపించిన సమాజముయొక్క నిర్ణయముల గాంచిరి.

రిజర్వ్వూయింగు వారి భాగసామ్యముగా చేసిన దని ప్రయత్నము చేయు వ్యూహములను తమ నిర్ణయము ప్రకారము భారతరాయన నిధిలో నుండి నూటికి రెండు-వొలిన యమును స్థిరనిధులయందు (సామ్యమునకు) భాగమును చేసిన లానుండి నూటికి రెండు వొలిన యమును

దర్శనాంకులలో నిల్వయుంచవలెనని నిర్ణయించినది.
రిజర్వ్ బ్యాంకుకు దీవాలా శ్రీమయలూ, అంబలూ ప్రైవేట్ నిల్వదీసిన యిరవై బ్యాంకులలో నామమా యిని ఉన్న ప్రైవేట్ సంఘి పెట్టడంబట్టి ఒక బ్యాంకు ను కట్టవచ్చునని ఒక బ్యాంకు కలతను పట్టినట్లు తెలియజేసినది.
తర్వాత ఉండవాలనుకొని అని నిర్ణయించిరి.
బ్యాంకునకైనా తెలియపడవలెనని వార్తాపత్రికమునకు నివేదికను కలిపి రిజర్వ్ బ్యాంకుకు తరఫునకావలెనని ఉండవలెనని నిర్ణయించినది.
అట్లుగా నిర్ణయమును పొంది చేరవచ్చును.

కొంతవరకు బాధ్యులను చెరుటను విడిచి
కాని, సమయ కొంతవరకు బాధ్యులను కను
లోనుంచుట రావలసిన బాధ్యులు ప్రతివారము
తెలియజేయు ఉండవలయు. సమయ వారము
తక్కువనిబట్టి రిజర్వుబాధ్యులయొక్క బాధ
వ్యవస్థ రిజర్వులో పొందుపరచబడును.
(అ. ప్రె.)

విజయవాడ రేలువేయర్ల సంఘము-
దెబ్బవాడ

(రెవెన్యూ)
12-11-88 లేదీ అధినారం సాయంకాలం
గంటలకు, గవర్నరుశేఖరం శ్రీమహాత్మాగాం
అయ్యప్పేశ్వరమను నందు, విజయనాథ లేదీ
శేఖరం సుభాను యొక్క పోషణకు కమ
హిటింగు జరుగుతున్నానా వర్ణ్యులెల్లరు దయచేసి
ప్రార్థితులు.
గుంపెని మానుమంతరాపు,
జనరత్న కెక్కురీ.

అంకగూడు	89	74	—	—
చీరము	72	68	—	—
పొదాను	84	73	2.8	2.8
మిరియగు	81	66	—	—
సానున	65	56	—	1.2
తెలుగు	54	50	0.4	2.5
బిల్వ	88	75	—	0.7
లంబ	80	73	0.8	6.8

మృగహేమము : ముద్రాకులో అంగ
 క్షణముందు తిరువాక్కూర్తులోను కొంత
 నువ్వంటి పెట్టెను, ముద్రాకులోను నువ్వంటి పెట్టెను.
 క్షణము పుచ్చునని నువ్వంటి పెట్టెను.

పట్టణములు	అక్టోబర్ 1945	అక్టోబర్ 1946	నవంబర్ 1946	నవంబర్ 1947	నవంబర్ 1948	నవంబర్ 1949
గోపాలపూర్	85	66	—	—	—	2.2
విజయవాడ	84	72	—	—	—	2.2
కాకినాడ	83	69	—	—	—	8.1
మచిలీపట్టణము	84	72	—	—	—	8.5
కర్నూలు	87	68	—	—	—	0.7
బళ్లారి	86	66	—	—	—	1.2
కడప	87	74	—	—	—	1.4
కర్నూరు	86	75	—	—	—	4.1
కడపూరు	81	73	1.9	—	—	8.6
కర్నూరు	82	72	0.4	0.4	—	2.6
కర్నూరు	81	70	0.5	1.4	—	0.5
కర్నూరు	79	71	—	0.5	—	0.5
కర్నూరు	78	72	0.7	2.5	+	0.5
కర్నూరు	79	72	4.5	10.6	+	4.4
కర్నూరు	77	68	1.1	3.7	+	1.4
కర్నూరు	77	68	1.1	3.7	+	1.4
కర్నూరు	83	73	0.5	2.6	—	0.9
కర్నూరు	81	75	0.6	2.3	—	0.3
కర్నూరు	83	75	—	1.9	—	1.2
కర్నూరు	89	74	—	—	—	1.5
కర్నూరు	72	63	—	—	—	1.6
కర్నూరు	84	73	2.8	2.8	—	2.4
కర్నూరు	81	66	—	—	—	1.7
కర్నూరు	65	56	—	1.2	—	—
కర్నూరు	54	50	0.4	2.5	+	—
కర్నూరు	88	75	—	0.7	—	1.8
కర్నూరు	80	73	0.8	6.3	+	2.1

తెంగుళూరు మార్కెట్టు

సాక్షాత్కారము

వర్ష పొంగడం పెంపొందినట్లు

సర్వ సమరము సత్సౌఖ్యంబులకు

సూటికి	సంఖ్య	తేలు
8 1/2%		88-8-0
8 1/2%	1947/50	92-8-0
4%	1984/87	101-4-0
4%	1948	101-8-0
4 1/2%	1960/70	98-7-0
4 1/2%	1984	101-10-0
4 1/2%	1955/60	105-4-0
5%	1985	104-3-0
5%	1940/48	105-12-0
5%	1989/44	105-14-0
8 1/2%	1985	106-14-0
5 1/2%	1988/40	107-7-0
5%	1945/55	118-14-0

మైసూరు గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీలు

పన్ను వేయబడనివి

సరాసరిదశుం

1 1/2%	1941/51	8-8-0	117-4-0
--------	---------	-------	---------

5 1/4 %	1940	8-8-0	115-10-0
---------	------	-------	----------

%	1988	8-7-0	109-14-0
%	1955	8-12-6	118-14-0
%	1959/68		నామకము
విమానాల కై త్వ			108-0-0
నిలిబోయడం కై త్వ			
% కొప్పిక్			102-12-0
పెనుగురు ఎల్. ఎం. 5% 1980			108.8-0
సహ్యాద్రిటీల వికరణము వామ్మగానన్నది.			
వాటూలు చక్కటివము			
భాగంకులు (చేరించిన పొత్తుబడి)			శీతీ గరలు

ఇంపీరియల్ యస్. పి. చు 500 1224-4-0

అంబేద్కర్ కాలనీ	125	801-15-0
ఇండియా	100	102-4-0
మొహర (కోనేవారు)	100	219-8-0
బెంగళురు (అమ్మవారు)	10	10-5-0
ఇండియా	25	10-0-0
హాంక	10	9-0-0
కెల్ల	50	48-0-0
హం, యం, యన్, ఏ.	10	9-0-0
ఇతరములు		
ఏ. సి. కె. కె.	25	19-8-0

పండుపూరు ప్రెస్	100	84-0-0
-----------------	-----	--------

బాల్లవనస్ ఆర్జినరి	10	7-2-0
డిటో ప్రేక్షక	10	6-2-0
స్పెన్సర్	10	8-10-0
బూచర్స్ ఆర్జినరి	100	102-10-0
డిటో ప్రేక్షక	100	101-0-0
తాతా స్టాల్స్ ఆర్జినరి		158-14-0
డిటో ప్రేక్షక		125-0-0
తాతా యినుము ఆర్జినరి		47-6-0
డిటో ప్రేక్షక		178-12-0
మొదటిది		162-4-0

100-0-0

అనూప రెస్ట్రం		
మేనేజర్	5	5-0-0
అసిస్టెంట్ మేనేజర్	500	8870-0-0
అసిస్టెంట్ మేనేజర్	50	11-8-0
అసిస్టెంట్ మేనేజర్		258-0
డి. జె. రెస్ట్రం		
మేనేజర్	100	98-8-0
అసిస్టెంట్ మేనేజర్	100	101-8-0
అసిస్టెంట్ మేనేజర్	100	101-8-0

100 108-0-0

మొల్కలలు		
జెంగూరు	100	81-8.0
బజింగ్ హాం	100	179-8.0
గోల్డ్	100	108-14.0
కెఫై హిండ్	2½	1-8.0
మిర్రా	100	49.0-0.0
హుమరాహా	100	98-9.0
కృష్ణరాజేంద్ర	25	4-12.0
పెనురూరు ఘోర్	చ 6	10-4.0

గమలు

చాంపియన్ యస్ 10 1-7-3

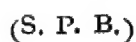
మెనువర్	10	0-18-5
రెడ్డిచూగ్	10	2-18-5 $\frac{1}{2}$
పొద్దాప	10	0-8-11

క ర్ణ శూ ల హ రి

వెనువర్లు కర్ణ శూల హరిని, పరిచయమున,

భరిన 0—6—0. కపాలభక్తు నేల.

అమృతాంజనము డిబ్బో, మృదాను.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ
విశ్వబ్రాహ్మణ మహాజనసభ

శేనాలి, అక్టోబరు 27:—

ఆంధ్రరాష్ట్ర విశ్వబ్రహ్మణ సభ 17 వ సమావేశము—తెనాలిలో జరిగినది. సభాధ్యక్షు లగు కొమ్మూరి
రకవిగారు మధ్య కూర్చుండియున్నారు. (స్వ. వి.)

మరుశనిదిన మనగా అక్టోబరు 23-న లేచి సాయంత్రం 5 గంటలకు స్థాక రామకృష్ణ కలలో నాక పారసభ యేర్పాటు చేయబడింది. ఈ భయభాషించేదికను లగు బ్రహ్మశ్రీ పట్నం రామలింగేశ్వరస్వామి శాస్త్రీగా రుక్మావసాధిప తులుగు నెన్నుకొనబడినారు. అప్పడు బ్రహ్మశ్రీ సంగమేశ్వర కవిగా రాంధ్రభాషావిశేషముల నంగీ యొకపాద్యపాత్రావసాధి నానప్పి సంస్థల ముఖ్యపతి స్వరచిత భారత రామాయణములను నంది కొన్ని ఘోషములందలి పద్యములు చదివి నారు. గుంటూరు తొలుతా వల్లూరు గ్రామ నివాసులు, మురళీగానపరారధ బ్రహ్మశ్రీ శ్రీ విక్రమానాథాచార్యులుగారు తమ మరళీగానపద్య ర్పవసన పద్ధతిగా నానందపరచిరి. ఇట్లు తేనాలి లి. నిర్మల వల్లూరుమహావీరవల్లభపయర్లు ముఖ్య జయోదయముగ కొనసాగినది.